

Editorial

Biserica Ortodoxă Română a fost parte în procesul pe care l-a avut cu sindicatul „Păstorul cel Bun” inițiat de un grup de preoți și mireni din Mitropolia Olteniei. În mod firesc și-a apărât poziția în instanțele românești, începând cu înfruntarea juridică de la Judecătoria Craiova, care a recunoscut motivația solicitantului în ciuda opoziției reprezentantului Mitropoliei. A mers mai departe adresându-se Tribunalului Dolj, care la 11 iulie 2008 a respins cererea de constituire a sindicatului. După ce sindicatul s-a adresat Curții Europene a Drepturilor Omului, argumentele BOR au fost preluate de statul român în fața CEDO. La data de 31 ianuarie 2012, Secția a III-a a CEDO a decis că refuzul de înregistrare a sindicatului reprezintă o violare a libertății de asociere (art. 11 al Convenției europene a drepturilor omului).

La fel de firesc, Biserica Ortodoxă Română a fost nemulțumită de verdictul instanței din Strasbourg. Era de înțeles ca în comunicatul său de după luarea hotărârii CEDO, din 2 februarie 2012, Patriarhia Bisericii Ortodoxe Române să-și exprime nemulțumirea. Însă termenii în care a făcut-o au depășit cu mult marginile unei manifestări decente.

Comunicatului semnat de Biroul de Presă al Patriarhiei Române contestă chiar din titlu opinia judecătorilor Curții: „Hotărâre inadecvată la CEDO”. Statul român și-a însușit oricum această poziție și a făcut recurs la Marea Cameră. Dar chiar din primul paragraf, Patriarhia renunță la linia expunerii pentru a urma stilul retoricii acuzatoare. Ea „a luat cunoștință cu uimire” de hotărârea în primă instanță a judecătorilor europeni asupra plângerii reclamantului – desconsiderat prin formula „autointitulatul sindicat al preoților”. Uimirea Patriarhiei ar sugera incapacitatea CEDO de a se ridica la standardele de judecată ale BOR. Formularea „autointitulatul sindicat al preoților” exprimă și un dispreț deschis față de persoanele care s-au adresat CEDO pentru a li se recunoaște drepturile; ca și față de ideea drepturilor și libertăților implicate de activitatea sindicală: libertatea de asociere sau de exprimare. Nu este deloc întâmplător faptul că termenul „autointitulat” era eticheta curentă a autorităților comuniste atunci când contestau adversarii „autointitulați” conform voinței lor, și nu a partidului.

Din al doilea paragraf aflăm despre „confuzia” judecătorilor europeni când au de făcut distincția dintre specificul vocațional al preoției și raporturile de muncă specifice angajaților civili. Dacă Patriarhia a hotărât să dea acestora o notă atât de mică, ar fi trebuit să ofere exemplul care să confirme capacitatea Patriarhiei de a evalua gândirea judecătorilor de la Strasbourg. Nu a oferit niciunul. Nici nu se putea, căci CEDO nu confundă, ci din contră, tratează cele două chestiuni, specificul vocațional și raporturile de muncă, așa cum sunt: distincte.

Nu doar că judecătorii europeni ar fi confuzi, consideră Patriarhia, dar ei rețin „total eronat” că statutul „așa-numitului sindicat” nu ar contraveni Statutului Bisericii Ortodoxe Române, Legii cultelor și canoanelor. Patriarhia aduce ca argument al afirmației sale două prevederi ale Statutului sindicatului, și anume organizarea de mitinguri, demonstrații și greve și respectarea cerințelor legale privind concediile de odihnă și sărbătorile legale.

Doar că argumentele Patriarhiei prezintă necorespunzător fondul hotărârii CEDO. Niciunde Curtea nu constată compatibilitatea totală dintre Statutul sindicatului și Statutul BOR, cum se afirmă. Ci doar că primul nu conține nici un pasaj critic referitor la credința ortodoxă sau la biserică, ba chiar subliniază conformarea membrilor la dispozițiile specifice. Sunt aspectele pe care judecătorii europeni le consideră condiții de legitimare a sindicatului în raport cu apartenența membrilor la o organizație religioasă care se bucură de autonomie. Că un preot ortodox nu poate iniția greve ori cere liber în timpul sărbătorilor legale pare evident. Decizia Curții nu spune contrariul. Într-adevăr, constatarea încălcării art. 11 al Convenției europene de către Secția a III-a a CEDO este explicată cu argumentul: „o măsură atât de radicală precum respingerea cererii de înregistrare a sindicatului petent este disproporționată scopului intenționat și nenecesară într-o societate democratică”. Se subînțelege din formulare că eventuala condiționare a înscrierii sindicatului de eliminarea unor prevederi inadaptate la contextul clerical (grevele, liber în timpul sărbătorilor legale) nu ar fi fost judecată de CEDO ca încălcare a libertății sindicale

Redăm la sfârșit concluzia comunicatului: o eventuală adoptare finală a acestei hotărâri de către CEDO ar constitui „un atac direct la organizarea constituțională și legală a cultelor din România și din statele membre ale Consiliului Europei”, creând „un precedent inacceptabil care subminează autonomia tuturor cultelor religioase din Europa”.

În limbajul Biroului de Presă al Patriarhiei Române judecătorii europeni „atacă”, iar hotărârile lor sunt „inacceptabile” dacă se dovedesc contrare poziției BOR și eventual, a altor biserici. Plasarea CEDO în zona comportamentului belicos și a ilegitimității reprezintă în economia comunicatului ultima expresie a atitudinii de superioritate, ușor amenințătoare și în orice caz, lipsită de respect a conducerii BOR față de instanța de la Strasbourg. În aceste condiții, comunicatul Biroului de Presă al Patriarhiei Române s-a transformat într-un prețios depozitar al adevărului despre atitudinea Ierarhiei ortodoxe față de drepturile și libertățile ființei umane. Chiar și numai această atitudine arată pericolul pe care BOR (alături de alte biserici) îl reprezintă pentru viitorul drepturilor omului în România. Este un argument în plus al importanței ca Marea Cameră să confirme devotamentul Curții Europene a Drepturilor Omului față de valorile care reprezintă chintesența Consiliului Europei.

NRDO